

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fvldensivm Antiqvitatvm Libri III.

Brouwer, Christoph

Antverpiæ, 1612

Cap. XVII. Restitutio monasterij facta Hadamari & Marquardi Abbatum
industriâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39712

CAPVT XVII.

Memorabilis Fuldensis ecclesia, quæ superiorum temporum iniuriis oppressa penè iacebat, in integrum restitutio: principio per Hadamarum, inde per Marcuardum, Abbates.

Descriptio redditus terræ Fresonum sub
Hadamaro Abbate.

POST multorum annorum curricula, ex quo Frieslandia per prædicationem Euangelicæ veritatis, & triumphum martyrii beatissimi Bonifacii, subacta est, venerabiles multi huius sanctæ Fuldensis ecclesie extiterunt Patres & Prælati: qui, cum Deo omnipotenti libenter ac deuotè seruire satagerent, eorum industriâ, non solum exteriores & procul posita res Monasterij, sed & interiores & spirituales diuitiæ, in tantum succreuerunt, ut thesaurus domus Dei in tantam enormitatem excresceret, ut etiam arena maris & pluuie guttis coequaretur. Vnde contigit, ut cum Patres nostri, securitate acceptâ per felicia tempora, gloriosè vitam ducerent, exterarum & longè positarum possessionum diminutio, per negligentiam præpositorum inoleseret, in tantum, ut ab extraneis inuasoribus, plurima Monasterij prædia, sub voracitate laicorum posita, penè irretita & impedita viderentur, quoadusque dominus Hadamarus Abbas religiosus, vir strenuus, & maximâ sagacitate ingenij præditus, omnia perspicacibus oculis in corde perlustrans, voracitates faucium tyrannorum exinaniuit, & eos à Fuldensis monasterij rapacitatis siti præuulsiâ retraxit. Percurrensque omnia præfati Monasterij prædia, quæ ab Imperatoribus & Regibus, ceterisque fidelibus, à prisco tempore B. Bonifacio fuerant contradita, vsque ad Fresones indagando peruenit. Hinc ubi locorum pensitationes decursæ; subiicitur, dimidiam partem omnium vectigalium ac censuum per totam Orientalem Frieslandiam pertinuisse ad S. Bonifacium Fuldensis monasterij.

Eiusdem beneficii ut præmium, ita facinoris gloriam, Conradus Rex, secundus eius nominis, sibi iure vindicet. Is, factâ

Kk 3

expe-

Amplitudo
vectigalium
& possessio-
num.

Quæ immi-
nuit?

Hadamarus
vindex amif-
sarum posses-
sionum.
Tyrannos &
inuasores
Monastica-
rum rerum
coërcet.

Conradus
rex ablata à
vassallis &
iniquè per-
uasa redhi-
bida curas.

expeditione aduersus Saracenorum barbariem perfunctus, vbi direptis S. Bonifacij opibus, dominatu paucorum, Abbatiam regificis cumulatam muneribus, longè ceterarum in Germania principem, à clientibus suis afflictam & subiugatam perire miserè cerneret, Marcwardum Abbatem sapientum consilio vindicem legit prisca religionis & magnificentia restituentem; qui animi magnitudine Regis desiderio non impar, hoc auxiliare decretum à Conrado tulit: quo excellens erga Fuldensis nominis & salutem & gloriam, Rex ille studium professus est.

Præceptum Chunrardi Marquardo Abbati traditum.

In nomine Domini. Chunrardus diuinà disponente gratiâ Romanorum Rex, & Aduocatus pacificus. Cunctis fidelibus liquet, quantâ sollicitudine & curâ, Dei ecclesias & monasteria sacrae religioni dedita, ex quo Dei nutu regnare cæpi, complector & intueor, & quæ ab antecessoribus nostris Imperatoribus & Regibus Deo & Sanctis oblata, semper seruare atque defendere paratus & promptus sum. Vnde notum esse volumus cunctis nostris, Christi quæ nostris

Fuldensis Ab-
batia regalis
& principa-
lis totius Ger-
mania.

temporibus circa Fuldensem Ecclesiam, regalem & principalem totius Germaniæ Abbatiam, Domino mediante peracta sunt; quo modo eam inuenerim, & quo modo reliquerim. Cùm enim, peractâ expeditione, quam contra Paganos, Christi & Ecclesiæ totius suscepi inimicos, à ciuitate Domini Ierosolymâ cum pace essem reuersus, inueni præfatam Fuldensem ecclesiam omnibus modis disturbatam, multorum insidiis prædonum expositam, eò quòd oues pastore orbata erant, & luporum insidiis faucibusque patebant. Is enim, quem Abbatem antea reliqueram, & omnibus ecclesiæ rebus legitime præfeceram, ab Apostolico domino Eugenio, accusantibus eum cunctis fratribus, auditus, Treuiris depositus est. Fratres præfatæ Congregationis, cùm inter se de alterius electione discordarent, sano consilio habito, medium me sibi fecerunt, & omne consilium mihi imposuerunt, quorum pium de-

Eius status
sub Corardo.

siderium videns & considerans, aestimaui iustum & dignum, succurrendum loco, & mei iuris esse, vt prouiderem tam fratribus quàm toti familiæ. Accitis interim religiosi viris & Deum timentibus, habui consilium, vbi talem inuenirem virum, per quem regulariter & honestè secundum Deum, & secundum mundi cultum, Fuldense regere posses monasterium. At illi, consilio inter se habito, obtulerunt mihi venerabilem & perfectum virum, Dominum Marcuardum, omni

Regis circum-
spectio in Ab-
bate nomi-
nando.

Marcuar-
dus offeritur.

reli-

Browe

Antiqua

Fuldensis

STV

9

religione & regulari consuetudine apprimè imbutum. Quem statim, cunctis fratribus cum gaudio accurrentibus, tam loco quàm omni populo præfeci; & non post longum tempus, cum litteris nostris Romam ad Eugenium Papam sublimandum & promouendum, cum duobus Episcopis Basiliensè & Constantiense direxi. Qui susceptum eum, clementer atque benignè tum propter nos, tum propter honorem Fuldenfis loci, promotum, sublimatum, insulatum, cum privilegiis ceterisque honoribus, debitè sibi pro loci honore impensis, cum gaudio ad nos remisit. Quem rursus susceptum, condigno honore postmodum habui commendatum, credens pro certo, eum in omnibus eidem Monasterio vtilem esse futurum. Cui primùm in mandatis dedimus, vt omnes villicationes à laicis reciperet, & per Præpositos suos, viros honestos & religiosos, officia dispensando disponeret. Postmodum verò ei in omnibus, propter Deum & loci honorem, adherentes, ab omnibus curis & sollicitudinibus, etiam & à quibusdam insidiatoribus absolui-
 mus, securi de eius industriâ & probitate, quòd tam interiùs quàm exteriùs Dei opus sit expleturus. Auditis autem quibusdam primi sui negotij impedimentis, id est, quòd tam ministeriales, quàm homines sui, plus multo de bonis Monasterij sibi adiacentibus diripuissent, quàm in legitimo suo beneficio haberent; iterùm venimus ei in auxilium, precipientes, vt nullus ei esset molestus, vel contrarius, in his que ad iustitiam & vtilitatem Monasterij spectant. Nos ergo, propter religionem & reuerentiam viri, inclinatum semper ad eius petitionem habentes
 animum, perfecteque cognoscentes, animum eius totum in hoc esse, vt non solùm res Monasterij dispersas congregare, congregatas studeat conseruare; verùm etiam pro iustitiâ & pro honore loci eius, ipsam vitam velit impendere; suggestioni eius pium & deuotum, quamdiu superuixerimus præbebimus assensum: ob diuinum amorem, prædictum Fuldense monasterium, cum rebus & hominibus, & cum omnibus ad se pertinentibus, in nostrum * Mundiburdum, & in ius nostræ defen-
 sionis suscipimus, & nostræ protectionis munimine solidamus, tali sub-
 interminationis conditione, vt nullus iudex, vel aduocatus, vel comes, seu quilibet ex iudiciariâ potestate, in ecclesiam aut villas, aut loca vel possessiones, quas moderno tempore infra regnum nostrum præfatum possidet Monasterium, vel que deinceps diuina pietas adauxerit, ad
 causas iudiciario more audiendas, aut freda exigenda, aut mansiones faciendas, vel seruos aut colonos distringendos, nec vllas redhibitiones,
 vel

Regis consilij de æconomia bonorum Monasterij.

Cupiditas ministerialium & clientium castigata.

Marcuuardi elogium.

* Mundiburgum. i. protectio.

Exigere fredam Consuetudo Caroli Magni. i. pœna, aut multam.

vel illicitas occasiones requirendas, nostris futurisque temporibus ingredi audeat, vel ea que memorata sunt, exigere presumat. Liceat ergo Abbati totam sibi subiectam familiam regere, & res facultatesque ecclesie sue, sub nostra defensione possidere; decimas sibi auctoritate Apostolica concessas, accipere, nec laicis eas in beneficium prestare. Et quidquid de supradictis rebus ius fisci nostri poterat exigere, pro eterna remuneratione, presato Monasterio & fratribus ibidem Deo seruiantibus conferimus. Habeat ergo Abbas Fuldensis monasterij, tam ex nostra quam ex antiquorum Regum donatione, potestatem, telonia & monetas ac vedigalia redditusque bonorum, simul cum decimatione per suos Praepositos & dispensatores tollere, & in utilitatem suae ditionis redigere, propter aedificia facienda, & lapsa reparanda, hospites & pauperes ac peregrinos, secundum praecipuum Regule, suscipiendos ac recreandos. Quicumque hoc nostrum Imperiale, & Apostolicum praecipuum violauerit, iuxta sententiam Zachariae Papae, ceterorumque Apostolicorum, qui venerabile hoc Fuldense monasterium suis priuilegiis confirmauerunt, excommunicandus erit, &c.

Regalium
manera.

Browe

Antiqu

Fuldens

STV

9

CAPVT XVIII.

*Marquardus Abbas conditor Fuldae ciuitatis,
restitutor & amplificator ecclesiae Fuldensis.*

VIRTVTVM & meritorum ipse sibi praeco fieri coactus Marquardus, dum, quod ne praesentes posterive beneficentiam ab se praclare habitam, obliuione aut aliis causis dissimularent, beneficia numerato scilicet appendit. Nam & has siue rerum asperitates, siue communium temporum casus ipse subiit, vt cum fluctibus inuidiae & inimicorum maximis caput obiecisset, quod in tranquillum Ecclesiae res fortunaesque adduceret, denique in ipsummet iniuriae procellaeque vis redundaret. Videtur autem viri, imo sapientissimi & cordati Praesulis mens, spirare etiamnum, in hoc monumeto; cuius tamen ossa potius, non colorem & sanguinem dictionis, quem haec aetas ignorauit, aestimes censeo: & ne modestiam requiras, eius Epitaphium praefigo; quod inter Abbatum conditoria lapidi insculptum legitur:

QVEM